

בן שלו

בסביבות 12 וחצי בלילה, אחרי שכבר העלתה את השרות מירי רגב וגילה גמ"ליאל לרקוד על במת התימניאדה, התחילה מרגלית צנעני לשיר בתי-מנית. "רגע, תעצרו", פקדה פתאום על הלהקה שלה, ואז פנתה אל הקהל: "אני רוצה לספר לכם משהו. אתמול בערב שרתי את השיר הזה בפסטיבל הג'ז (מרגול הופיעה עם רביד כחלני ולהקת ימן בלוז, ב"ש). כן, שרתי את זה. את זה שרתי. ואתם יודעים מה, הם עפו על זה. לא האמנתי". גם הקהל של התימניאדה אהב את השיר ורקד לצליליו, אבל מרגול כמו מרגול רצתה את זה ביותר עוצמתי. "אני רוצה נחילי אדם רוקדים!" הרעימה.

בנמל אילת התקיים שלשום הערב השני של פסטיבל הג'ז. במרכז ספורט בעיר התקיים הערב הראשון של התימניאדה. מרגול היא לא הדבר היחיד ששני האירועים חלקו ביניהם. פסטיבל הג'ז חוגג השנה את שנתו ה-30. גם התימניאדה חוגגת את שנתה ה-30. אפשר לנסות למצוא עוד קווים משותפים בין שני המפעלים, כמו המרכזיות של מרכיב הקצב בג'ז ובמוזיקה התימנית, ומנגד אפשר להדגיש את ההבדלים הרבים ביניהם. כך או כך, זאת היתה הזדמנות טובה לרקוד על שתי החתונות.

נשאר בפריז

קודם הג'ז. ההופעות בפסטיבל התחילו מוקדם יותר. בשמונה בערב עלה לבמה הגיטריסט גלעד הקסלמן. הקסלמן, גיטריסט מעורף, פועל בניו יורק כעשר שנים, ועדות להצלחה המרשימה שלו שם היא והותם של שני המוויז'קאים שניגנו אתו שלשום.

המתופף ג'ף באלארד והקונטרבסאיסט ג'ו מרטין הם מבכירי הג'זיסטים בסצינה הניו-יורקית. הם לא היו מנגנים עם גיטריסט שלא מהדרג העליון, וכזה הוא הקסלמן, שהופעתו הקודמת בפסטיבל, לפני ארבע שנים, היתה נהדרת. ההופעה שלשום, לעומת זאת, עוררה רגשות מעורבים. הניגון של הקסלמן היתה מובחרת, אבל ביותר מדי קטעים היא היתה אסוציאטיבית מדי, מין זרם תודע שהופע שגלש ליותר מדי כיוונים שונים. נדרש סינון הדוק יותר של הרעיונות המוזיקליים. לא אהבתי גם את הביצוע "כמו צמח בר", שמבחינה קצבית לפחות שייט על טייס ג'ז אוטומטי.

לקראת עשר הגיע תורו של דור המייסדים. שלושה מאבותיו של הג'ז הישראלי – הסקסופוניסט סט אלברט פיאמנטה, המתופף אהרל'ה קמינסקי והפסנתרן דני גוטפריד, שגם ייסד את פסטיבל הג'ז וניהל אותו אמנותית במשך יותר מ-20 שנה – עלו לבמה, מחזיקים בקונטרבסאיסט גלעד אב-רו, ושיחזרו את המוזיקה של "סדנת הג'ז", אחת מלהקות הג'ז הראשונות בארץ. בעצם הופעתם המשותפת של שלושת המוויז'קאים הוותיקים, שתרומתם לג'ז

מתוך "להציל את נור". "כל אחד רוצה שם, כמו פה: אהבה, משפחה, בריאות וכסף", אומרת הבמאית צילום: נילי טל

בוחנת כליות

נילי טל רצתה לעשות סרט שמאלני נגד הכיבוש, אבל הסיפור לקח אותה למקום אחר. לקראת שידור "להציל את נור", העוקב אחר ילדה מעזה הזקוקה להשתלת כליה וכבד, היא מסבירה למה היא לא חושבת שהסרט מפויס מדי

איתי שטרן

מפויס? אל תעו. הרי יש שני פגועים בתוך הסרט שלי ולאחד מהם אפילו נקלעתי בעצמי וצילמת" – כך מגיבה נילי טל כאשר אני רומז שסרטה "להציל את נור", העוקב אחר ילדה עזיתית הזקוקה להשתלת כליה וכבד, מתייחס בסלחנות לצד הישראלי. "אני הגעתי עד לדומא כדי לפגוש במשפחת דוואבשה", היא ממשיכה. "אתה היית בדומא? ראית פעם ילד שרוף? אני ראיתי אותו כשיבא. אני יצרתי סרט אמיתי, כפי שאני רואה את החיים ואת האנשים. אסור לשכוח שנור והוריה קיבלו פה טיפול רפואי כביר ד"ר אלחנן נחום, מנהל טיפול נמרץ ילדים שניידר, לא חזר הביתה לישון לצד אשתו וילדיו, כאשר נור היתה בסכנת חיים. הכירורג ד"ר מיכאל גורביץ, הו"ר עק באישון הלילה לנתח אותה פעם שישית, הגיע כמעט עם פיגמה. הסרט שלי משרטט מצב. סיטואציות שלא אני שולטת בהם. החיים שולטים בהם".

טל נמצאת בשדה העשייה הדוקומנטרית בישראל זה יותר מ-40 שנה. את תחילת דרכה, איזו בשנות ה-60, עשתה כעיתונאית ב"הארץ", אך כבר בתחילת שנות ה-70 החלה להוביל צוותי צילום לשדות הפחות חרושים של המדינה. ציאות הישראליות. בשנים האחרונות יצרה את "כלות מאוקראינה", סדרה תיעודית על נשים סלאביות שמגיעות לישראל כדי למצוא בני זוג ישראלים, ואת הסרט "חרוט

לאהבה. אני לא שנאתי אף פעם. שנאה לא פוגעת במי שאתה שונא אותו, זה פוגע קודם כל בך. אני בטוחה שסלאח דיבר אתי בכנות".

עד כמה המפגש הזה משקף לדעתך את דעת הקהל בעזה? "אני יודעת מה היא דעת הקהל בעזה. אני פגשתי אנשים ספורים והם לא שונאים את ישראל. אני עושה סקרי דעת קהל ואיני קשורה לפוליטיקאים, אלא לעמך. אני מניחה שכל אחד רוצה שם, כמו פה: אהבה, משפחה, בריאות וכסף. אם ארבעת הגורמים האלה מתקיימים, או אנשים מאושרים. אל תשכח שזוהי עצה מאית, היא לא נמצאת תחת כיבוש ישראלי ואין בה חיילים

טל: "אתה היית בדומא? ראית פעם ילד שרוף? אני ראיתי אותו בשיבא. יצרתי סרט אמיתי, כפי שאני רואה את החיים"

ישראלים. היו בה בחירות דמוקרטיות וחמאס נבחר. אז נכון שאנחנו לא מאפשרים להם לבנות שדה תעופה ויציאה מהים. אז מה? הם מצאו דרכים אלטרנטיביות לנוע? את מראה את ההתנגיטיות הישראליות לטובת הילדים החורגים לים מעזה, אבל מנגנוני הביטחון הישראליים מקשים קצת על המשך הטיפול בנור.

"זה נכון. השב"כ לא נותן להורים של נור להגיע אתה לבדיקות תקופתיות בישראל. אני כל יום שולחת פקסים ומיילים לשב"כ ומבקשת שייתנו לה להיכנס עם אבא שלה לבדיקות תקופתיות. שיתנו לו רישיון חצי שנתי כמו לסוחר בקה. אבל אני מדברת אל הקיר. אני מקווה שהכתבה הזאת תסייע".

"רציתי לעשות סרט פוליטי שמאלני לגמרי", מספרת טל על המניע האידיאולוגי שהוציא אותה לדרך. "יובל רוט, שאחיו אודי רוט נרצח בשטחים על ידי שלושה פעילי חמאס, היה אמור להיות גיבור הסרט. זמן קצר לאחר הרצח של אחיו הוא הקים עמותה שמסיעה ילדים פלסטינים חולים מהמעברים ומהגבולות לבתי החולים בישראל, בעוד שרעייתו, יעל, לובשת שחורים וממשיכה לעמוד בצומת גן שמואל וחדרה עם שלטים – יפוננו ההתנחלויות וישוחררו השטחים! אמרתי לעצמי: הגיע הזמן. הנה, יש דמויות מצוינות לסרט נגד הכיבוש. אלא שאז, שוד ושבר, במקום סרט שמאלני יצא לי סרט ימני למהדרין, שמראה עד כמה אנחנו נפלאים, יפים, טובים, מסייעים לפלסטינים חולים וגם מסייעים אותם הלוך ושוב".

יצא לך לדבר עם עזתיים נוספים? לשמוע מהם את דעתם על ישראל בימים אלה?

"בסרט אני מתעדת מפגש שלי עם סלאח עבד אל רחמן נעים – גבר עזתי, גבוה, נאה ומרשים, שהגיע לישראל עם הנכד שלו לניתוח לב פתוח בשיבא. בדרך לשם הוא מספר לי שאבא שלו נהרג במלחמת ששת הימים. היה מכונאי טנקים. הוא עצמו היה או ילד בן 7 שמאו נאלץ לצאת לע"ב. מיד שאלתי אותו אם הוא שור נא את הישראלים והוא ענה לי בכנות נפלאה: 'שונא ישראלים? אין מקום לשנאה כי אם אני מכ' ניס שנאה ללב שלי, אין מקום

נילי טל. "יצא סרט שמראה עד כמה אנחנו יפים" צילום: אלמוט צילום

בגופי", שביקש לשרטט פרופיל של כמה מנשותיו של גואל רצון. כעת, לאחר עשייה ממושכת בשדות החברתיים, החליטה טל לביים סרט פוליטי מובהק שבמרכזו הסכסוך הישראלי-פלסטיני. "להציל את נור", שישודר הערב בערוץ 1, עוקב כאמור אחר ילדה מעזה שסובלת ממחלה קשה וזקוקה להשתלת כליה וכבד. ההורים, צעירים ומעוטי יכולת, מגייסים מיליון וחצי שקלים בעזרת קמפיין וירטואלי שאליו מתגייסים פלסטינים, ישראלים ותורמים נוספים ממדינות שונות. הסכום מושג בתוך כארבעה חודשים, במה שמצטייר כסרט כנס קטן. לאווירה הנסית הזאת תורמים גם מתנדבים יהודים מישראל, חברים בפורום המשפחות השכורות, שמסיעים את הילדים מעזה לבתי החולים בישראל. באחד מרגעי השיא של הסרט אומרת אמה של נור, מאהא חאג, כי במקרה שהילדה תמות בעקבות ניתוח תרומת הכבד, היא מבקשת להעביר את איבריה קודם כל לישראלים. המסר הפייסני הזה נתפש כמעט כחתרני כשהוא מגיע מאם פלסטינית שצריכה לקבל אינספור אישורים כדי לצאת את גבולות עזה ולהעניק טיפול רפואי לבתה.